

Mesta odpora ali mesta rasizma?

Bela gejevska nacija

Rasizem se v GLBT gibanju kaže znova in znova, še posebno v sodobnem obdobju povečane ameriške militarizacije. Gejevska »skupnost« je na 11. september zelo jasno odgovorila: gejevski bari so nenadoma odkrili, kako fantastičen modni trend je patriotizem, v transvestitske nastope so se kar na lepem vlile patriotske teme, ameriška patriotska in gejevska mavrična zastava ponosno plapolata druga ob drugi. Naslovna stran časnika *Philadelphia Gay News* je ta post-enajsto-septembrski gejevski patriotizem povzela z upodobitvijo ameriške zastave, ki jo krasijo rožnati okraski. Gejevski tisk je venomer objavljala prispevke o mnogih gejih in lezbijkah, katerih življenje so prizadeli »teroristi«. V teh prispevkih je govor o »terorizmu« kot rasistični ideologiji ostajal brez analize – pravzaprav se je skozi njega podaljševal: velika zla temna oseba je postala grozljiva tako za geje in lezbijke kot za *strejte*.

Gejevska »skupnost« se je obrnila k lezbijkam in gejem, ki so umrli v stolpih, k hrabrosti gejevskih gasilcev in policistov in, seveda, k »junaštvu« Marka Bingham, gejevskega »heroja«, ki je umrl v tretjem letalu. Lezbijke, geji in organizacije so prevzeli hrupen pro-vojni program. Gejevska »skupnost« je organizirala dobrodelne prireditve za sklad 11. septembra. Pozdravila je newyorškega župana Rudolpha Giulianija, ne da bi ga obenem povprašala, kako je njegova rasistična politika vplivala na obarvane ljudi in seksualne delavce New Yorka. Zdelo se je, kot bi hoteli reči: 11. september je prizadel vse enako; teroristi ne diskriminirajo.

Odgovor sredinske gejevske skupnosti na 11. september je bil usmerjen v dokazovanje, da »smo« prizadeti prav tako kot preostala bela Amerika. Usmerjen je bil v dokazovanje, da se bomo odzvali na enak način: da bomo podprli vojno proti terorizmu. To pravzaprav pomeni, da bomo podprli ubijanje in teroriziranje temnopoltih ljudi znotraj in zunaj ameriških meja. Poudarek gejevske skupnosti na podobnosti izkušenj med (belo) heteroseksualnostjo in lezbično ter gejevsko homoseksualnostjo je pomagal belim gejem in lezbijkam, da se – skozi skupni rasizem proti temnopoltim – asimilirajo in postanejo del bele heteroseksualne nacije.

Da je bil projekt gejevske asimilacije zaželen in dovršen skozi belsko nadoblast, ni presečenjenje, če pomislimo, da je sredinska gejevska in lezbična skupnost nasprotovala homofobiji Jerryja Falwella s primerjanjem njegovih besed z dejanji »junaka« Marka Bingham. Enajsti september je ustvaril prostor, kjer lahko privilegirana gejevska skupnost govori o svojih pravicah naproti pravicam teroristov. Kdo je hujši: beli gej srednjega razreda, ki živi v sosednjem stanovanju in želi – tako kot vsak heteroseksualec –, da Amerika »zmaga«, ali teroristi? Zdi se, da je ta strategija delovala: prvič v sedmih letih se je newyorški guverner Pataki bil pripravljen srečati z belo gejevsko skupnostjo višjega/srednjega razreda. Celo predsednik Bush je javno obsodil Falwellove besede. Bush se sicer mora še opravičiti za »vojno proti drogam«, znano tudi kot *Operacija zapiranje temnopoltih*. Taktiko, uporabljeno za promocijo vprašanja »enakih« pravic (ki so jih po mnenju bele gejevske skupnosti obarvani ljudje že dosegli z zakonskimi ukrepi, kot je integracija), najbolje povzema Judy Weider, glavna urednica revije *The Advocate*: »Če rečete, kakšno zvezo ima to, da so heroji bili tudi geji, se povsem strinjam z vami. Prav za to gre. Bili so prav takšni kot vsi drugi. Vprašajmo se torej, zakaj so bili v smrti enaki drugim, v življenju pa ne bi nikakor imeli tovrstne enakosti.«

Razprava o gejevskih pravicah, ki jo je oblikovala ta ideologija, je usmerjena v zagotavljanje pomoči gejevskim partnerjem, boj za gejevsko poroko, gejevske posvojitve in ugodnosti iz socialnega zavarovanja ter boj proti politiki »ne sprašuj/ne povej«. Ni treba reči, da to niso najbolj prioriteta vprašanja delavskega razreda, revnih in obarvanih transspolnih ljudi, ki jim rasa, dokumentacija, razredni status ali spolna identiteta pogosto onemogočajo dostop do širokega obsega socialnih ugodnosti, ki si jih lahko privoščijo beli, srednji razred gejev in lezbijk. Boj za našo pravico, da smo uporabljani kot hrana za topove v rasističnih ameriških sanjah mnogim izmed nas, katerih družinski člani so rekrutirani v vojsko – leta 1999 je bilo 37 odstotkov ameriške vojske sestavljene iz obarvanih ljudi, število pa nenehno narašča – ni naša največja skrb.

Borimo se proti ameriškim politikam rekrutiranja, ki merijo na delavsko obarvano mladino, borimo se proti ameriški militarizaciji in imperializmu, ki ogrožata našo varnost in varnost naših ljubljenih znotraj in zunaj ameriških meja. Borimo se proti zatiranju obarvanih trans ljudi, ki se ob prehajanju soočajo z državnim nasiljem, borimo se proti gentrifikaciji in posledični razselitvi delavske obarvane mladine, kar pogosto izvaja prav bela gejevska skupnost. Borimo se proti policijski brutalnosti, ki meri na *queer* obarvano mladino, borimo se za svoje lastne prostore, za prostore, kjer bi lahko varno prebivali. To so naši boji. A naj še enkrat ponovim: moja izkušnja, izkušnja transspolne obarvane osebe, in izkušnje delavskih in revnih *queer* obarvanih ljudi niso samo marginalizirane in utišane, temveč so pohojene v imenu gejevskih »pravic«. Moj odpor do sredinskega gejevskega gibanja temelji na moji želji po preživetju. Temelji na želji, da gejevska osvoboditev postane sinonim za anti-imperializem, ne pa za gejevsko vključitvijo v ameriške krvave genocidne sanje.

Mesta odpora, mesta rasizma

Doslej sem v tej razpravi uporabljala primer 11. septembra, da bi pokazala, kako bela sredinska gejevska skupnost pridobiva iz rasističnih ideologij in ustvarja javni forum, kjer govori o belih gejevskih pravicah. Kaj pa »alternativna« mesta odpora, ki so domnevno ustvarjena kot opozicija belega gejevskega okolja?

¹ Op. prev.: Andrea Dworkin (1946–2005) je bila ameriška feministka, znana predvsem kot glasnica anti-pornografskega gibanja. Pornografijo je povezovala s posilstvom in drugimi oblikami nasilja nad ženskami.

Večini mest, ki so identificirana kot radikalna *queer* mesta – razen če niso izrecno za obarvane ljudi –, na splošno manjka temeljitejše vključevanje tematik ali bojov, ki niso specifično *queer*. Zato ta mesta, žal, ne pomenijo radikalne alternative gejevski identiteti, temveč nadaljujejo legitimizacijo belske identitete, ki že obstaja v gejevski sredinski kulturi. To je pripeljalo do globoko zakoreninjenih oblik rasizma tudi v alternativnih središčih odpora. Organizatorji teh mest resda govorijo o antirasističnem programu, a njihove akcije v praksi ohranjajo *status quo*. Znova in znova sem poskušala biti del teh radikalnih mest, toda – razen če niso specifično za obarvane ljudi – večinoma sem v njih edini temnopolti obraz.

Obstajajo alternativne točke odpora, kjer *queer* belci sodelujejo v gibanjih, ki niso specifično *queer*, denimo *Philly Queers Against the War*. To bi lahko bila mesta, kjer bi se lahko preizpraševalo belsko nadoblast, značilno za sredinsko gejevsko kulturo, a te skupine so večinoma vse belske. Ta mesta torej dajejo le malo možnosti za obarvane *queer* ljudi, da bi govorili o homofobiji v naših lastnih skupnostih in razpravljali o tem, da so tematike, ki so večinoma povezane zgolj z rasizmom, tesno prepletene tudi z institucijo heteroseksualnosti. Zdi se, da v teh skupinah obstaja podtalno prepričanje, da so *queer* zgolj belci. Politični program obarvanih *queer* ljudi je torej spet izpuščen.

Stati v zavezništvu z »drugimi« osvobodilnimi gibanji je za *queer* belce življenjsko pomembno dejanje. A temu mora biti pridružena zavest, da so tematike, s katerimi so *queer* belci solidarni, dejansko *queer* na zelo realen način, še posebej za obarvane *queer* ljudi. Če se to ne zgodi, kar je žal dokaj pogosto, saj se druga osvobodilna gibanja znova in znova postavijo zunaj *queer* realnosti, je *queer* oseba znova povezana z belskostjo, rasizem je znova le *strejt* tematika in obarvani *queer* ljudje so znova marginalizirani, utišani in pohojeni – tokrat s strani *queer* radikalcev.

Zakaj se radikalni *queer* odpor ne zmore učinkovito upreti rasistični ideologiji? Odgovor je v dejstvu, da so ta mesta bila ustvarjena in organizirana okrog življenjskih izkušenj in političnih programov belcev. V programih sredinske gejevske kulture zlahka prepoznamo visoke razredne meje, rasizem in transfobijo, še posebej v uporabi 11. septembra kot strategije za asimilacijo. Ni pa vselej lahko izluščiti rasizma in razrednih meja, ki so značilna za programe radikalnih *queer* mest.

Medtem ko se sredinsko gejevsko gibanje bori za gejevsko poroko, institucijo, ki izhaja iz belskih, heteroseksualnih privilegijev srednjega razreda, antiasimilacionistični *queer* ljudje prirejajo radikalne seksualne zabave. A tudi boj med *dworkinovstvom*¹ in drugimi oblikami seksualno konservativnih politik in seksualno pozitivnim programom lahko reproducira enak rasizem, kot ga najdemo v sredinskem gejevskem gibanju. *Queer* seksualno pozitiven program zahteva pravico ženske, da fuka, s komerkoli hoče fukati, rehabilitira besedico »kurba«, kljubuje misli, naj ženska ostane čista ali nedotaknjena, in ideji, da ne more nikdar imeti spolne pobude. Zasnovan je torej v prestopanju idealov *belske* ženskosti.

Z vsem srcem podpiram želje *queer* žensk, da fukajo brez sramu ali stigme. To je pomemben del političnega programa tudi obarvanih *queer* ljudi. A rehabilitiranje besedice »kurba« in boj proti čistosti tu ne moreta delovati, kajti obarvane ženske smo zgodovinsko na končni točki državnega nasilja, oblikovane kot vselej spolno dostopne: obarvane ženske ne moremo biti posiljene, saj smo skozi vso ameriško zgodovino suženjstva in genocida sprejete kot seksualno razpoložljive. Sodobna industrija seksualnega turizma, kjer beli *strejt* moški iščejo

»eksotične« obarvane ženske, beli gej moški pa »eksotične« obarvane moške, ter pogostost družbeno dopuščenih seksualnih napadov na obarvane ženske, moške in transspolne osebe v zaporih ter centrih za pridržanje sta le dva očitna primera zgodovinske, rasistične in nasilne seksualizacije obarvanih ljudi, ki se nadaljuje tudi dandanes.

Belke so zgodovinsko oblikovane kot temeljno čiste. Domnevne grožnje tej čistosti so bile ustvarjene za oblikovanje in ohranjanje rasističnih pogledov na črnske moške in opravičevanje posledičnega linčanja ali – dandanes – aretacij. Medtem ko so bila – ob oblikovanju bele ameriške nacije – telesa belk seksualizirana kot deviška in pravilna, pa se je na telesa obarvanih žensk gledalo kot na pretirano seksualna in nedisciplinirana. To se še vedno opaža pri zaporniških metodah: rasistični mit o vzdrževanih *kraljicah* ali prisilna sterilizacija več kot dvesto tisoč črnk v ZDA v sedemdesetih sta le dva od mnogih primerov. Naš boj, boj žensk in obarvanih *queer* ljudi, je boj za seksualno avtonomijo. A boriti se moramo z zavestjo o tem, da je naše zatiranje potekalo skozi rasno strukturiranje naših seksualnosti.

Seksualno pozitivno gibanje ne govori o tesni povezanosti spolnosti in rasizma ali o velikanskih razlikah v moči med belimi in obarvanimi *queer* ljudmi. Pred nekaj leti sem šla na neko newyorško seksualno zabavo za *queer* ženske in *transe*. Iskala sem prostor, kjer se nika-kor nisem hotela igrati policijskih želja, kakršnih sem ponavadi deležna. Kar sem našla, pa je bilo prav to. Tam sem bila ena od dveh obarvanih oseb. Igranje iger S/M v povsem belem okolju, kjer se z odnosi moči, ki se dotikajo rase, nihče izrecno ne ukvarja, nihče o njih ne govori in jih niti ne prepozna, ni ustvarjanje radikalnih alternativ rasizmu v sredinskem gejevskem gibanju. To je bolj znak rasizma, ki prežema tudi seksualno pozitivno gibanje.

Zabave z igrami in ostala *queer* dogajanja, ki ne izhajajo iz skupnosti, so pogosto postavljena v revnejše obarvane četrti. Pogosto so postavljena v te četrti brez vsake zavesti o rasizmu in razrednih mejah, kar je značilno za te akcije. Pred približno letom in pol je bila v Filadelfiji, v delavski soseski obarvanih ljudi, organizirana zabava S/M, na kateri je policija izvedla racijo. Bela skupnost S/M se je spopadla s predsodki, ki so leteli nanje, na rasističen in razreden način – govorila je o investiranju v obarvano sosesko in tako pravzaprav ponovila številne teze, ki se uporabljajo za opravičevanje gentrifikacije. S predsodki o skupnosti S/M se je spopadla z govorjenjem o tem, kako srečna je lahko večinoma družinska soseska, da ima klub S/M. Dejansko je govorila o tem, kako beli seks klubi S/M višajo vrednost lastnine, kako ohranjajo prostor čist in povsem drugačen v primerjavi z drugim okoljem.

V elektronskem sporočilu ene od vključenih oseb je pisalo: »*Mesto bi pravzaprav moralo poljubiti naše riti, saj dejansko ni toliko ljudi, ki bi želeli živeti tukaj in investirati v to skupnost.*« Podton sporočila je bil, da ljudje, ki vodijo klub S/M, ne bi smeli biti tarča policijske brutalnosti, saj pomagajo mestu pri ukvarjanju z njegovimi odbijajočimi elementi; policijska brutalnost bi očitno morala biti odmerjena le proti tistim skupnostim, ki si to zaslužijo. Nikakršne razprave ni bilo o tem, kako takšna stališča reproducirajo rasistične in razredne ideje, ki delujejo v prid gentrifikacije, kot je, denimo, pogled na temnopolte ljudi, ki »*potrebujemo*« belce za svojo »*revitalizacijo*«. Domneva, da belci lahko zvišajo lastniške vrednosti temnopolnih –, ne zaradi rasizma, temveč ker, kot so dejali lastniki tega kluba, skrbijo za svojo lastnino – je ostala nedotaknjena. Leta rasističnega mestnega zanemarjanja, ki so pripeljala do uničenja in gentrifikacije, očitno niso več ključni razlog – ključno je to, da belci bolje skrbijo za svoje stvari.

Namesto da bi razpravljali o tem, kako je *queer* želja v tej deželi dobesedno, pa tudi metaforično pod nadzorom, namesto da bi se povezali z obarvanimi skupnostmi in našimi

vsakdanjimi izkustvi policijske brutalnosti, so obiskovalci in lastniki kluba S/M ponovili rasistične in razredne stereotipe, ki so jih deležne delavske obarvane skupnosti. Da bi zaznamovali svojo politično držo s kristalno jasnostjo, so pred klubom obesili gejevske mavrične zastave, usnjaške zastave in, seveda, ameriške zastave. To je taktika, ki smo jo v sredinski gejevski »skupnosti« že videli. Če »radikalen« queer seksualno pozitiven program ne bo dojel ali odprl vprašanj, kako bela supremačistična ideologija hrani naše ideje o spolih in seksualnostih, ne bo mogel postati pomembno mesto odpora in bo torej še naprej reproduciral isti rasizem in belske privilegije, ki sicer že obstajajo v boju za gejevske poroke in v gibanju za gejevske pravice na splošno.

Ta vzorec znova vidimo v »radikalnih« predstavah *kraljev preoblek*, kjer se nastopajoči v svojih predstavah o spolu povsem izognejo analizi rasizma. Na predstavah sem eden redkih temnih obrazov v množici, vsi nastopajoči so belci, a nastopi ne govorijo o belski maskulinnosti. Obstaja veliko primerov, ko beli *queer* ljudje predstavljajo obarvane maskulinnosti, a tega ne prepoznajo kot rasistično dejanje. Le zato, ker je temen obraz *queer*, ne pomeni, da je kaj manj rasističen. Prav tako sem bila na več predstavah *kraljev preoblek*, kjer me ni prav nič zabavala pozitivna seksualizacija policistov na odru. V kontekstu, kjer se rasistično in spolno polarizirano državno nasilje kaže skozi zapiranje več kot dveh milijonov obarvanih ljudi, seksualiziranje rasistične, razredno pogojene, homofobne in transfobne brutalnosti policistov ni radikalno dejanje. *Queer* belci s seksualiziranjem moških policistov z lisicami in gumijevkami ne spodjedajo rasizma, ki obstaja v policijskih akcijah, temveč zgolj pozitivno seksualizirajo to policijsko brutalnost v obarvanih skupnostih. Na nastope *kraljev preoblek* zahajam zato, ker imajo neverjetno možnost spodmikanja in preizpraševanja naturalizacije maskulinnosti in rasizma, a v kontekstu pobarvanih obrazov in erotizacije rasističnih želja se radikalne transformativne možnosti teh predstav zdrobijo v prid rasističnega in razredno pogojenega *queer* političnega programa.

Ustvarjanje resnično radikalnih mest odpora ne pomeni le alternativnih *queer* točk, ki podpirajo politike, drugačne od sredinskega gejevskega gibanja, temveč zahteva, da njihovi oblikovalci usmerjajo vztrajno pozornost k temu, kdo vodi konstrukcijo teh mest. S tem bodo zagotovili, da nova mesta ne bodo reproducirala iste bele supremačistične ideologije kot okolje.

Radikalna mesta odpora

Skozi ves pričujoči esej sem navajala načine, kako so gejevska sredinska kultura in radikalna mesta *queer* odpora zasnovana v beli supremačistični ideologiji. Nisem pa še govorila o radikalnih mestih in dejanjih odpora obarvanih *queer* ljudi. Odpor nastane, ko se enako misleči *queer* obarvani ljudje združimo in govorimo, analiziramo in sodelujemo na temah, ki se tičejo našega življenja, in se pri tem ne sprenevedamo o naših izkušnjah zatiranja. Odpor nastane, ko obarvani ljudje kljubujemo homofobiji v naših lastnih skupnostih, hkrati pa kljubujemo tudi belim stereotipom o tem, da smo obarvani ljudje že sami po sebi homofobni. Odpor nastane, ko obarvani *queer* ljudje iz New Yorka protestirajo proti rasističnim predstavam *kraljev preoblek*, kjer beli gej predstavlja temnopolto žensko z osmimi otroki na socialni podpori. Odpor nastane, ko delavska *queer* in transspolna obarvana mladina organizira boj proti gentrifikaciji newyorških pomolov. Nastane tudi, ko obarvani *queer* ljudje zahtevajo od

zaporniških aktivistov, naj proučijo alternativne načine zagotavljanja varnosti marginaliziranim članom naših skupnosti in se hkrati borijo tudi proti samim zaporniškim kompleksom.

Upiramo se sredinski gejevski kulturi in njenim še vedno belim, še vedno rasističnim alternativam, kajti naš odpor, odpor *queer* obarvanih ljudi, ni samo stvar izbire, temveč stvar preživetja.

Prevedla Nataša Velikonja

Prispevek je preveden iz zbornika »*That's Revolting! Queer Strategies for Resisting Assimilation*«, ki ga je uredila Mattilda aka Matt Bernstein Sycamore, izšel pa je leta 2004 pri založbi *Soft Skull Press*.